

SPRAWOZDANIE

z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Kowala na lata 2012 – 2014 za rok 2013

I. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kowala na lata 2012-2014 tworzył lokalny system ochrony oraz wsparcia rodzin z dziećmi, w szczególności przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych. Przyjęty został uchwałą nr XXV/146/2012 Rady Gminy Kowala z dnia 28 grudnia 2012r. Jego koordynowanie i monitorowanie powierzono Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Kowali.

Stworzony system pomocy zakładał, że pomoc będzie skierowana do całej rodziny, a nie wyłącznie do poszczególnych jej członków, ponieważ tylko taki rodzaj pomocy doprowadzi do trwałych zmian w rodzinie i przeciwdziałania wyuczonej bezradności.

Wsparcie rodziny ma służyć odbudowie i podtrzymywaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych.

Podstawą rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowie prawidłowych relacji w rodzinie. Pomoc rodzinie powinna być w miarę wczesna i mieć charakter profilaktyczny.

Priorytetem wspierania rodziny jest, zatem zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju, a nie wyręczanie jej w pełnieniu podstawowych funkcji.

II. Cel programu.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

Zadanie 1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych.

Rodziny z problemami opiekuńczo– wychowawczymi od wielu lat stanowią jedną z najbardziej licznych grup klientów Ośrodka. Aktywne wspieranie rodziny związane jest z wykorzystaniem przez pracowników Ośrodka różnorodnych metod i narzędzi pracy, mieszczących się w katalogu indywidualnej, grupowej oraz środowiskowej pracy socjalnej.

Bogate doświadczenie pracowników Ośrodka w pracy z rodzinami z problemami opiekuńczo– wychowawczymi wskazuje na potrzebę coraz bardziej pogłębionej i zindywidualizowanej pracy. Większe zaangażowanie osoby pomagającej może być jednym z warunków osiągnięcia sukcesu w pracy z rodziną.

Praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo– wychowawczymi w dużej mierze prowadzona jest przez pracowników socjalnych, których działania w omawianym obszarze są nakierowane na zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno–bytowych dzieci.

Dodatkową formą wsparcia rodzin z problemami opiekuńczo– wychowawczymi jest usługa asystenta rodziny. Zaangażowanie asystenta rodziny skupia się między innymi na: wspieraniu rodziny w pokonywaniu trudności i barier, pomocy w uzyskaniu poprawy sytuacji w różnych obszarach funkcjonowania społecznego, wdrożeniu prawidłowych postaw

rodzicielskich, życiowych wszystkich członków rodziny, odbudowaniu więzi i relacji rodzinnych. Asystent rodziny koncentrował się w swojej pracy na wzmocnieniu rodziny, pomocy w przełamaniu oporu i pobudzaniu aktywności wszystkich członków rodziny w dążeniu do poprawy sytuacji życiowej rodziny i właściwego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych przy wykorzystaniu zasobów własnych rodzin oraz wsparcia środowiska lokalnego. Rodziny mogą także brać udział w oferowanych przez Ośrodek programach zwiększających kompetencje wychowawcze oraz w spotkaniach grup wsparcia dla rodzin.

Wspieranie rodzin odbywało się na bieżąco, w szczególności poprzez:

1. Wsparcie finansowe.

Bezradność w sprawach opiekuńczo– wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego była jednym z głównych powodów, obok bezrobocia, ubóstwa i długotrwałej lub ciężkiej choroby, przyznawania pomocy przez GOPS w 2013r. Z tego powodu o pomoc ubiegało się 75 rodzin (łącznie liczba osób w tych rodzinach to 282).

2. Praca socjalna.

Praca socjalna z konkretną osobą, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej, rozpoczyna się od wnikliwej diagnozy jej położenia. Następnie planowane są działania zmierzające do poprawy sytuacji, po czym przystępuje się do ich realizacji. Praca socjalna powinna rozwinąć poczucie własnej wartości osoby, której udziela się pomocy, wykorzystać tkwiące w niej możliwości. W całym tym procesie osoba oczekująca pomocy powinna być aktywnym partnerem.

Pracę socjalną zastosowano wobec 337 rodzin między innymi w formie:

- doradztwa,
- rozmowy motywacyjnej,
- skierowania na leczenie,
- skierowania do innych instytucji,
- udzielenie porady prawnej lub administracyjnej,
- napisania podania lub innego dokumentu,
- wyszukania oferty pracy,
- Diagnozy rodziny,
- skierowania do specjalisty,
- wspólnego planowania,
- koordynowania działań klienta,
- spotkania rodzinnego.

Zadanie 2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny.

1. Realizacja programu dożywiania.

Ośrodek realizował Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2013 r. rzeczywista liczba osób objętych tym programem wynosiła 769 osób, w tym: z posiłków w szkołach skorzystało 359 osób, a z zasiłku celowego na zakup posiłku 410 osób. Liczba przyznanych świadczeń to 41 559 szt. Procentowy udział gminy w kosztach dożywiania wyniósł 54%. Dożywianie we wszystkich pięciu szkołach podstawowych i gimnazjum prowadzone jest w formie gorącego posiłku. Ośrodek dożywia również 63 uczniów

zamieszkujących na terenie naszej gminy, ale uczęszczających do szkół poza jej terenem. Ponadto obejmowano pomocą w formie gorącego posiłku osoby dorosłe zamieszkujące naszą gminę i tak dziesięciu osobom dowożono do domu gorący posiłek.

2. Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom.

W okresie letnim zorganizowano wypoczynek w formie kolonii 10- dniowych w miejscowości Małe Ciche dla 22-ga dzieci z rodzin będących w szczególnie trudnej sytuacji oraz skierowano 3 dzieci z terenu gminy na obóz wypoczynkowy do Białogóry a organizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomiu. Skierowano i opłacono kwotę wpisowego za 10 dzieci na zajęcia wakacyjne organizowane przez Świetlicę „Szansa”.

Zadanie 3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo- wychowawczych rodziny poprzez umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny.

1. Umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny.

Kontynuowano nowy model pomocy rodzinom w ramach projektu systemowego i środków z Budżetu Wojewody w ramach konkursów, a mianowicie zatrudniono 5 asystentów rodziny, którzy obejmowali wsparciem 14 rodzin w ich zadaniach opiekuńczo-wychowawczych. Asystenci pracowali przez dziesięć miesięcy. Ponadto rozwijali swoje kompetencje uczestnicząc w regularnych seminariach i superwizjach.

3. Pomoc w dostępie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego.

W ramach Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego zatrudniony jest na umowę- zlecenie (1 raz w tygodniu) terapeuta uzależnień oraz ofiar przemocy. Specjalista prowadzi indywidualne doradztwo, wspiera pracę komisji oraz prowadzi grupy terapeutyczne i wsparcia. W okresie od marca 2013r. do grudnia 2013r. w ramach projektu EFS POKL w Punkcie Informacyjnym przyjmował prawnik dwa razy w tygodniu i udzielił około 58 porad prawnych w zakresie prawa rodzinnego.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

Zespół Interdyscyplinarny realizujący zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Kowala był organizatorem szkoleń:

- w dniu 20 maja 2013r. odbyło się szkolenie z zakresu praktycznych aspektów prowadzenia interwencji i motywowania do zmiany– w ramach prowadzenia procedury „Niebieskie Karty”. Wzięło w nim udział 27 osób, w tym: kuratorzy, pedagodzy, nauczyciele, pracownicy socjalni, asystenci rodziny,
- w dniu 18 kwietnia 2013r. odbyła się konferencja pod nazwą: „Szanuj- Chroń- Nie krzywdź!", której głównym tematem była problematyka przemocy w rodzinie. Oficjalną część konferencji poprzedziło spotkanie dziewcząt z klas drugich Publicznego Gimnazjum im. Jana Pawła II w Parznicach z Panem Marcinem Bednarczykiem, a następnie spotkanie młodzieży gimnazjalnej z sędzią Anną Marią Wesołowską. Podczas konferencji uczestnicy mieli okazję wysłuchać prelekcji: sędzi

Anny Marii Wesołowskiej, psychologa z Niebieskiej Linii Anny Wiehcińskiej i biegłego sądowego, seksuologa Marcina Bednarczyka.

W konferencji uczestniczyło ok. 300 osób, w tym: radni, sołtysi, pracownicy socjalni, członkowie zespołów interdyscyplinarnych oraz GKRPA, przedstawiciele organizacji pozarządowych i Ochotniczej Straży Pożarnej, policji, służby zdrowia, oświaty, kuratorzy sądowi, asystenci rodziny, przedstawiciele instytucji pracujących z i na rzecz rodzin, w tym również osoby z okolicznych gmin, mieszkańcy, a także rodziny dotknięte przemocą,

- w dniu 16 grudnia 2013r. odbyło się szkolenie z zakresu pracy ze sprawcą przemocy w rodzinie w oparciu o program DULUTH. W szkoleniu uczestniczyło 32 osoby, w tym: członkowie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, pracownicy socjalni, asystenci rodziny, nauczyciele, pedagodzy, psycholog, kuratorzy, przedstawiciele policji, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

W ramach Programu Aktywności Lokalnej w projekcie systemowym zatrudniono animatora społecznego, który wziął udział w przygotowaniu działań środowiskowych takich jak: Spotkanie Rodzinne „Trzeźwy jest trendy” w Młodocinie Mniejszym, Spotkanie rodzinne „Anioły Listonosze” w Bardzicach, Spotkanie rodzinne „Profilaktyczny międzypokoleniowy rajd rowerowy” w Maliszowie, Seminarium „Zdobądź doświadczenie– podziel się pasją”.

5. Podejmowanie działań profilaktycznych poprzez udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu poprawę jakości życia rodzinnego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kowali realizował projekt EFS „Pomoc społeczna bardzo często skuteczna”, którego celem było zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia lub uzależnienia z terenu gminy Kowala. Prowadzono działania dla osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo przez szkolenie z przedsiębiorczości z elementami ekonomii społecznej, warsztaty z wolontariatu, działania mające na celu integrację społeczną, pracę ze środowiskiem lokalnym w ramach PAL, objęcie fachowym wsparciem doradcy zawodowego, psychologa i terapeuty, powstały grupy samopomocowe, 12 osób bezrobotnych brało udział w pracach społecznie użytecznych.

III. Podsumowanie.

Realizatorzy i partnerzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny starają się poprawić sytuację dziecka i rodziny, poprzez zwiększenie poczucia bezpieczeństwa, ograniczenia patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka w ramach swoich kompetencji. Założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy, aby eliminować takie sytuacje, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

I. REALIZACJA PROGRAMU

L.p.	Działania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.	Pomoc rodzinie wg stwierdzonych potrzeb (na podstawie diagnozy).	2013	Gmina, GOPS	Liczba rodzin, która została objęta pomocą finansową – 423, liczba osób w rodzinie 1.344	Środki własne – 480.830,00 Środki z budżetu państwa – 485.430,00
2.	Pomoc dla rodzin świadczona przez pracowników socjalnych (na podstawie ustawy o pomocy społecznej).	2013	GOPS	Praca socjalna – 337 rodzin	Środki własne Środki z budżetu państwa
3.	Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodzin.	2013	GOPS, Placówki oświatowe, GKRPA	Cykl wywiadówek profilaktycznych dla rodziców uczniów klas IV – VI sześciu szkół podstawowych z pedagogiem -16 spotkań. Warsztaty profilaktyczne dla uczniów szkół podstawowych – 5 spotkań Spotkania o tematyce bezpieczeństwa dzieci w sieci z informatykiem i przedstawicielem policji z KMP Radom z rodzicami uczniów szkół podstawowych i gimnazjum – 7 spotkań	Środki własne
4.	Organizowanie szkoleń, prelekcji, warsztatów dla rodziców.	2013	Placówki oświatowe, GOPS	Kampania „Postaw na rodzinę”- szkoły podstawowe i gimnazjum. Festyn Profilaktyczny w Kończycach – Kolonia. Spotkanie rodzinne „Trzeźwy jest trendy” – rola rodziny w wychowaniu w trzeźwości – 90	Środki własne realizatorów działania, środki EFS.

				osób Szkoły i przedszkole z terenu gm. Kowala: 86 prelekcji, warsztatów i szkoleń.	
5.	Indywidualne poradnictwo zawodowe psychologiczne i pedagogiczne.	2013	GOPS	Liczba porad udzielonych przez doradcę zawodowego – 70 godzin. Liczba porad udzielonych przez psychologa – 70 godzin. Liczba porad udzielonych przez pedagoga – 1 etat na Świetlicy Środowiskowej „Szansa” Szkoły i przedszkole z terenu gm. Kowala: 1560 porad i konsultacji	Środki własne realizatorów zadania, środki zewnętrzne w tym EFS.
6.	Wsparcie pracowników instytucji wspierających rodzinę poprzez kursy, szkolenia, warsztaty.	2013	GOPS, Placówki oświatowe	Szkolenie na temat „Niebieskiej Karty” – 27 osób specjalistów z terenu gminy. Szkolenie na temat bezpieczeństwa dzieci w Internecie – 40 osób. Szkoły i przedszkole z terenu gm. Kowala: 106 osób	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne
7.	Zapewnienie rodzinom usług asystenta rodziny.	2013	GOPS,	Zatrudniono 5 asystentów rodziny, udzielono pomocy 14 rodzinom z terenu gminy.	Środki własne realizatorów zadania, środki zewnętrzne w tym EFS.
8.	Zapewnienie asystentom rodziny możliwości rozwoju zawodowego oraz poradnictwa wzmacniającego	2013	GOPS, Gmina	Seminaria dla asystentów rodziny – 21 godzin. Superwizja dla asystentów rodzin – 15 godzin. Superwizja	Środki własne realizatorów zadania, środki zewnętrzne w tym EFS.

	jego kompetencje oraz zapobieganie wypaleniu zawodowemu.			koleżeńska – 12 godzin. Szkolenie „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” – 28 godzin	
9.	Analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej.	2013	GOPS, Poradnia Psych.- Pedagog., Placówki oświatowe,	Liczba analizowanych rodzin – 2 rodziny objęte pracą asystenta rodziny	Środki własne
10.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem.	2013	GOPS, PCPR, Poradnia Psych.- Pedagog., Placówki oświatowe	Liczba monitorowanych rodzin – 40 rodzin z Niebieskich Kart Szkoły i przedszkole z terenu gm. Kowala: 40 dzieci.	Środki własne, środki zewnętrzne
11.	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (w tym pomoc psychologiczna i prawna).	2013	GOPS, PCPR, Poradnia Psych.- Pedagog., Placówki oświatowe	Liczba porad udzielonych przez psychologa – 70 godzin. Liczba porad udzielonych przez prawnika – 64 porady	Środki własne realizatorów działania, środki EFS
12.	Organizowanie grup wsparcia (w razie potrzeb).	2013	GOPS	Liczba zorganizowanych grup wsparcia – 3 grupy dla osób uzależnionych, bezrobotnych i młodych matek, Gminny Zespół ds. Pomocy Osobom Niepełnosprawnym	Środki EFS, środki własne
13.	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	2013	GOPS	Liczba monitorowanych rodzin – 2 rodziny objętych działaniami w zakresie Niebieskich Kart	Środki własne,
14.	Organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin	2013	GOPS, GKRPA	Kolonia letnia w Małe Ciche – 22-e dzieci.	Środki własne realizatorów działania, środki zewnętrzne

	dysfunkcyjnych.			Obóz wypoczynkowy w Białogórze– 3 dzieci. Zajęcia wakacyjne organizowane przez Świetlicę „Szansa”– 10-ro dzieci.	
15.	Finansowanie funkcjonowania rodzin wspierających (w razie potrzeby).	2013	GOPS	Liczba rodzin wspierających - 0	
16.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.	2013	GOPS	Liczba umieszczonych dzieci w rodzinach zastępczych- 7	Środki własne